

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО**

Кафедра теорії та історії культури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

проректор з навчальної роботи
в.о. проф. Бондарчук В.О.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДОЛОГІЯ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРОЛОГІЇ
(методологічний семінар)**

другого рівня вищої освіти

галузь знань: 03 «Гуманітарні науки»

спеціальність: 034 «Культурологія»

освітньо-наукова програма: «Музична культурологія»

освітній ступінь «Магістр»

Київ - 2020 рік

Програма навчальної дисципліни **«Методологія музичної культурології»** для студентів освітнього ступеня «Магістр» в галузі знань 03 «Гуманітарні науки», за спеціальністю 034 «Культурологія», освітньо-науковою програмою «Музична культурологія». – 32 с.

Укладачі:

Т и ш к о С. В., доктор мистецтвознавства, професор кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.

Г а д е ц ь к а Г. М., кандидат мистецтвознавства, в.о.доцента кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.

Рецензент:

К р и в о ш е я Т. О., доктор культурології, доцент кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.

Схвалено Науково-методичною радою НМАУ ім. П. І. Чайковського для студентів освітнього ступеня «Магістр» в галузі знань 03 «Гуманітарні науки», за спеціальністю 034 «Культурологія», спеціалізації «Музична культурологія».

Протокол № 10 від « 20 » серпня 2020 року.

Опис навчальної дисципліни
«Методологія музичної культурології»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 7	03 «Гуманітарні науки»	Дисципліна фундаментальної підготовки
	034 «Культурологія»	
Модулів: 1	Спеціалізація: «Музична культурологія»	Рік підготовки: 1
Змістових модулів: 2		Семестр: 1, 2
		Теоретичні, лекційні – 34
Загальна кількість годин: 210		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4,57	Освітньо-кваліфікаційний рівень Магістр	Практичні, семінарські: 34
		Самостійна робота: 142
		Вид контролю: залік 1 семестр, іспит 2 семестр

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета і завдання курсу

Фахова специфіка студентів-магістрантів історико-теоретичного факультету спеціальності «Культурологія» передбачає не лише всебічну обізнаність у різноманітному просторі методологічного інструментарія, накопиченого сучасною світовою гуманітаристикою, а й вміння вірно обирати та коректно використовувати даний шар знань. Профільні особливості доволі молодого напрямку в колі класичних та традиційних гуманітарних наук, яким є власне музична культурологія, ставлять сучасним науковцям даної галузі низку принципових вимог щодо додаткових навичок та вмінь, які формуються в контексті синтезу методологічних концепцій різних дисциплін – філософії, мистецтвознавства, музикознавства, соціології, психології тощо. Виокремлення, обґрунтування, становлення та закріплення в музичній культурології власного методологічного інструментарію – період, що характеризує сучасні процеси в даному науковому полі. Отже, шляхи пошуку механізмів синтезу та адаптації існуючої бази корпусу методологічних концепцій, виглядає найбільш актуальним та доцільним, оскільки віддзеркалює специфіку сучасних процесів, властивих даній науковій галузі.

Курс «Методологія музичної культурології» призначений допомогти студентам-магістрантам на новому рівні досягнути, зрозуміти, усвідомити та засвоїти найбільш фундаментальні закономірності та принципи культурологічного, зокрема музично-культурологічного знання. Вміння вправно та якісно оперувати науковим інструментарієм під час пошуку належної дослідницької тактики та стратегії відкриває студентам простір для подальших кроків у професійній діяльності. Окрім того, швидкоплинність процесів, що характеризує сьогоднішній світ, вимагає від науковця вміння оперативно пристосовуватися до змінних умов, оскільки саме це дозволяє ефективно адаптувати власний потенціал до актуальних затребуваних питань та проблем культурно-мистецького простору України та світу. З огляду на це, семінарські та практичні заняття курсу, націлені на розвиток та відпрацьовування подібних навичок, орієнтуються на найбільш проблемні, обговорювані бо навіть парадоксальні питання в царині сучасної гуманітаристики. Вміння влучно поєднувати накопичений наукою досвід із власним креативом та інтуїцією, оперативно обирати підходи для вирішення поставленого завдання, дотепно використовувати риторику сучасного наукового дискурсу, дозволяє суттєво розвинути аналітичні та прогностичні навички молодих науковців та відкриває широкий обрій для їх подальшої професійної реалізації.

Мета курсу: підготовка магістрантів-культурологів до подальшого самостійного вдосконалення та розвитку в їх майбутній професійній діяльності в контексті сучасних світових культурних процесів, що відбувається шляхом залучення студентів до роздумів про універсальні, фундаментальні та гостро актуальні питання музичної культурології, логіку

еволюції основних музично-культурологічних понять і ідей, засоби діалогу науковця-гуманітарія із реактивною динамічністю процесів сучасного світу.

Завдання курсу:

- створити систему координат, яка дозволяє студентам вільно орієнтуватись у засадничих процесах музичної культурології як складової сучасної гуманітаристики;
- ознайомити студентів із найбільш значущими філософсько-теоретичними проблемами методології науки і творчості, існуючими класифікаціями наукових методів шляхом розуміння автентики умов їх формування та специфіки досвіду їх сучасної інтерпретації;
- розглянути базові навички в процесі пошуку належного методологічного інструментарія під час розв'язання актуальної наукової проблеми;
- продемонструвати механізми взаємодії і синтезу існуючих наукових методів за для вдалої адаптації їх до конкретної проблеми;
- роз'яснити специфіку існуючих в сучасному науковому дискурсі форматів та надати ключові характеристичні ознаки кожного з них;
- показати принципи опрацювання різних інформаційних джерел та шляхи критичного підходу до їх подальшої самостійної інтерпретації;
- закріпити основоположні методологічні настанови та поняття шляхом створення базового наукового словника, пристосованого до актуальних потреб музичної культурології;
- відпрацювати механізми коректного діалогу поміж «чужим» та «своїм» у власних наукових розвідках студентів-магістрантів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент **повинен знати:**

ключові методологічні концепції актуальні в сучасному гуманітарному науковому просторі;
засадничі критерії вибору науковцем того чи іншого методологічного інструментарію;
шляхи адаптації тієї чи іншої методологічної концепції до актуальної теми;
специфіку відмінностей при роботі у різних наукових форматах;
критерії розуміння наукової новизни текстів;
риторичні закономірності викладення матеріалу у відповідних структурних частинах тексту.

Студент повинен вміти:

орієнтуватись в актуальних для царини музичної культурології наукових концепціях;
аналізувати різножанрові наукові тексти щодо доцільності, влучності та креативності використаного методологічного інструментарію;
аргументовано доводити необхідність залучення тієї чи іншої методологічної концепції в конкретному тексті;
адаптувати методологічні концепції інших видів гуманітарної науки до актуальних завдань дослідження музичної культурології;
володіти актуальним науковим словником та розуміти етимологію використовуваних понять та термінів;

відпрацьовувати мовленеву специфіку в залежності від формату обраного наукового дискурсу.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН					
	Денна форма					
	Загальний обсяг годин	Обсяг годин аудиторних	у тому числі			
Теоретичні, лекційні			Практ., Семінарські/індивідуальні	Самостійна роб.	Контр Мод.	
МОДУЛЬ І. Актуальні теорії та концепції гуманітарного знання: специфіка застосування в музичній культурології.						
Тема 1. Значення методології у гуманітарному науковому просторі. Музична культурологія як галузь гуманітарного знання.	10	4	4		6	
Семінар: Музична культурологія як інтегративна наукова дисципліна	8	2		2	6	
Тема 2. Хронологічні та географічні межі, обриси та локуси музичної культурології: сучасний досвід адаптації та інтерпретації.	8	2	2		6	
Тема 3. Відлуння європейського Середньовіччя: шляхи подолання дослідницьких анахронізмів розуміння та інтерпретації.	10	4	4		6	
Семінар: Дослідження Мішеля Пастуро в просторі музичної культурології	10	2		2	8	
Тема 4. Теорія фантазії: на межі наукової істини та поетичної вигадки.	8	2	2		6	
Семінар: Функційні можливості теорії фантазії в контексті актуальних проблем музичної культурології.	10	2		2	8	
Тема 5. Культурологічні концепції Умберто Еко у проекції на музичне мистецтво	8	2	2		6	
Семінар: Теорія відкритого твору Умберто Еко як методологічний інструмент культурології.	10	4		4	6	
Семінар: Урбаністичні виміри у сучасних культурологічних дослідженнях	10	4		4	6	

Разом за модулем 1.	92	28	14	14	64	
МОДУЛЬ II. Понятійно-термінологічний апарат музичної культурології у сучасному науковому розумінні музичних явищ.						
Тема 1. Концепція міфологізації музичної історії як провідна проблема сучасного наукового культурологічного дискурсу.	10	4	4		6	
<i>Семінар:</i> Міф та історична правда у культурологічних дослідженнях.	8	2		2	6	
<i>Семінар:</i> Звукозапис як явище музичної культури: методологія роботи з фондами звукозаписів.	12	4		4	8	
Тема 2. Концепції повсякдення як проблемна галузь сучасної гуманітаристики.	10	4	4		6	
<i>Семінар:</i> Концепція «нового» у мистецтві Карла Дальхауза.	12	4		4	8	
Тема 3. Проблеми стилю в музичній культурології.	10	4	4		6	
<i>Семінар:</i> Засадничі концепції стилю в сучасній культурології.	8	2		2	6	
<i>Семінар:</i> Стиль, жанр та виконавська інтерпретація в музичній культурології	8	2		2	6	
Тема 4. Контекстні зв'язки у музично-історичному процесі. Дослідження творчих біографій як складова частина музичної культурології.	10	4	4		6	
<i>Семінар:</i> Особливості застосування методу культурологічного коментаря.	8	2		2	6	
Тема 5. Дослідження творчих біографій як складова частина музичної культурології.	10	4	4		6	
<i>Семінар:</i> Методи аналізу музичної складової у кінематографі.	10	2		2	8	
Підсумковий модульний контроль за змістовними модулями 1 і 2.	2	2		2		2
Разом за змістовим модулем 2.	118	40	20	20	78	
Разом за модулем II.	210	68	34	34	142	

ПРОГРАММА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ I. ШЛЯХИ ПОШУКУ ТА ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДОЛОГІЧНИХ КОНЦЕПЦІЙ В МУЗИЧНІЙ КУЛЬТУРОЛОГІЇ.

Змістовий модуль 1. Актуальні теорії, концепції та підходи гуманітарного знання: специфіка застосування в музичній культурології.

**Тема 1. Значення методології у гуманітарному науковому просторі.
Музична культурологія як галузь гуманітарного знання.**

Усвідомлення вірно обраної методології як фундаментального чинника наукового дослідження. Поняття «методологія» у зв'язку із спорідненими та формування наукового апарату дослідження з музичної культурології: «метод», «методика», «методологічний підхід», «методологічний принцип» тощо. Проблема сучасного інформаційного простору, розуміння механізмів подолання ситуації «надмірної інформації» та «швидкого старіння інформації»: чітке уявлення про інформацію необхідну, достатню, надмірну. Усвідомлення необхідності конструктивного та функційно придатного накопичення будь-якої інформації. Орієнтири пріоритетного відбору таких інформаційних джерел, що працюють на певну авторську концепцією наукового дослідження та узгоджуються з нею.

Музична культурологія як мистецтвознавчий аспект комплексного культурологічного знання. Специфіка музичної культурології: основні питання та коло актуальних проблем. Діалог із корпусом класичних гуманітарних дисциплін. Засоби пошуку актуальних проблемних кластерів та коректного формулювання головних проблем, що досліджуються та обґрунтування засобів їх розв'язання. Особливості побудови методологічної бази дослідження. Основи загальної класифікації методів дослідження: плюралізм підходів та специфіка ієрархічної класифікації як вихідна позиція їх вірного функційного застосування. Світоглядні, загальнонаукові та окремі наукові методи. Структура та особливості кожної з класифікаційних груп. Окремі наукові методи як результат спеціалізації загальнонаукових методів. Взаємозв'язки між класифікаційними групами в музичній культурології.

Семінар: Музична культурологія як інтегративна наукова дисципліна.

Семінар передбачає опанування студентами ключових робіт з даної теми.

Список літератури:

1. Маркова О. М. Музична культурологія в системі сучасного гуманітарного знання / О. М. Маркова // Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство. - 2013. - Вип. 1. - С. 145-149. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mvkfm_2013_1%281%29__25
2. Самойленко А. И. Музыковедение и методология гуманитарного знания. Проблема диалога. Монография / Редактор Н. Г. Александрова. – Одесса: Астропринт, 2002.
3. Самойленко О. І. Феномен історичного знання та сучасна гуманітарна культура // SINTAGMA MUSICUM. – Збірка наукових статей та спогадів на пошану. Стефанії Павлишин. – Львів : «Сполом», 2010. – С. 13–20.
4. Самойленко О. І. Теорія музикознавчої інтерпретації як напрям сучасної герменевтики // Часопис Національної музичної академії ім. П. І. Чайковського. Науковий журнал. – № 2. – К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2011. – С. 3–11.
5. Самойленко А. И. Психологические предпосылки культурологического анализа: размышление о методе // Київське музикознавство. Культурологія та мистецтвознавство. Збірка статей. Вип. 15 / – К.: Київське державне вище музичне училище ім. Р. М. Глієра, 2004. – С. 3-15.
6. Гуменюк Т.К., Тишко С. В. Музична культурологія в координатах гуманітарного мислення (до 20-річчя кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П.І.Чайковського) // Часопис Національної музичної академії ім. П. І. Чайковського. Науковий журнал. – № 1 (38). – К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2018. – С. 129 – 140.
7. Пивоев В. М. Методология и методика научного исследования: учебное пособие. Изд. 2-е, перераб. и доп. — Петрозаводск: Изд-во ПетрГУ, 2006. - Режим доступу: <http://petrsu.karelia.ru/Chairs/Culture/metNIR.html>
8. Лотман Ю. М. Чему учатся люди. Статьи и заметки / Ю. М. Лотман / [предисл. Пеэтер Тороп, сост. Сильвии Салупере, Пеэтер Тороп]. - М. : Центр книги ВГБИЛ им. М. И. Рудомино, 2009. – 416 с.
9. Назайкинский Е. Искусство и наука в деятельности музыковеда // Музыкальное искусство и наука. – М., 1973. – Вып. 2. – С. 3-16.
10. Рузавин Г. Методология научного исследования. – М.: Юнити, 1999.
11. Философия и методология науки. Под ред. В. Н. Купцова. М.: Аспект-Пресс, 1996.

Тема 2. Хронологічні та географічні межі, обриси та локуси музичної культурології: сучасний досвід адаптації та інтерпретації.

Шляхи розуміння музичної культури в добу Античності та їх сучасна інтерпретація. Синкретичність погляду античних філософів на музичне мистецтво в контексті сучасної парадигми гуманітарного знання.

Етимологічна специфіка як важливий чинник якісного та доцільного використання ідей, понять та термінів. Загальний огляд панівних концепцій щодо музичної культури в роботах античних філософів.

Давньогрецькі міфи в дзеркалі сучасних інтерпретацій (на прикладі ідей О. Ф. Лосєва).

Піфагорійська школа. Уявлення про число як універсальний принцип розуміння Всесвіту в руслі сучасних астрофізичних теорій (між гіпотезою та аксіомою). Вчення про катарсис в дзеркалі сучасних арт-терапевтичних практик: онтологія явища та еволюція поняття. Космічне значення музики як шлях до розуміння концепцій сучасних композиторів (на прикладі творів К. Штокхаузена, А. Пярта та В. Сільвестрова). Платонівське вчення: роль музики у формуванні ідеальної держави (до питання про універсальність та актуальність проблеми). Вчення про музичний етос. Категорії Арістотеля у сучасній науковій практиці. Пошук універсальних визначень (на прикладі тлумачення аристотелевського визначення трагедії). Емпірична традиція вивчення музики Арістоксена в контексті засадничих завдань музичної культурології. Програмний еклектизм Плутарха як приклад народження синтезуючого підходу. Боротьба «каноніків» та «гармоніків» як одвічне відлуння універсальних питань в царині музичного мистецтва та науки. Вчення про катарсис: античний досвід як загальна методологічна універсалія.

Сучасні медієвістичні погляди на культуру Середньовіччя: символічна історія М. Пастуро. Специфіка методологічних підходів провідних медієвістів ХХ-ХХІ ст. Загальний огляд ключових концепцій М. Фуко та А. Гуревича. Аналіз праці сучасного французького медієвіста, засновника нової наукової дисципліни *символічна історія* М. Пастуро. Робота «Символічна історія європейського середньовіччя» відкриває новітні шляхи саме для досліджень в галузі культурології. Концепція «символічної історії». Досвід постановки проблем щодо ключових ідей, понять, образів, міфів та повсякденних практик середньовічної доби, здійснений М. Пастуро, увиразнює специфіку дослідницької роботи із явищами минулих епох в цілому. На прикладі зміни тлумачення того чи іншого поняття чи уявлення відбувається демонстрація пошуку сучасним дослідником актуальних для доби «змістоутворюючих модусів» (М. Пастуро) даних феноменів, які за таких умов набувають адекватних інтерпретації та тлумачення. «Реальне» та «уявне» - актуальні категорії при розгляді явищ культури, зокрема, музичної. Проблема подолання «остаточної та кінцевої реставрації» як універсальний прояв нескінченного та динамічного розвитку наукової думки.

Звернення до корпусу текстів сучасних дослідників-медієвістів демонструє потужний арсенал ідей синтезу різних наукових методів та віддзеркалює універсальні підходи щодо дослідження явищ минулого. Медієвістика: шляхи подолання «анахронічності» погляду на культуру минулого. Історія становлення та розвитку напряду (на прикладі інтерпретацій теоретичного спадку Ф. де Вітрі та Г. Машо. Музика у дзеркалі філософських новацій епохи. Аналіз структури типового середньовічного

трактату: творчість-наука-практика як цілісна система усвідомлення світу та універсальний спосіб прояву та пізнання божественного).

Список літератури:

1. Лосев А. Ф. Очерки античного символизма и мифологии. – М., 1993.
2. Шестаков В. П. История музыкальной эстетики от Античности до XVIII века. – М., 2010.
3. Гуревич А. Индивид и социум на средневековом Западе / Серия «Становление Европы» / СПб.: «Александрия», 2009. – С. 19-55.
4. Ле Гофф Ж. Рождение Европы / Серия «Становление Европы» / СПб.: «Александрия», 2008. – С. 11-30.
5. Пастуро М. Символическая история европейского средневековья. – СПб., «Александрия», 2012. – С. 7-25.

Тема 3. Відлуння європейського Середньовіччя: шляхи подолання дослідницьких анахронізмів розуміння та інтерпретації.

Пропонується розглянути такі частини дослідження М. Пастуро «Символическая история западноевропейского средневековья»: «Средневековый символ», «Животное», «Цвет», «Геральдика», «Игра», «Эхо традиции» з метою усвідомлення досвіду формулювання актуальних культурологічних проблем та показового прикладу пошуку методологічного інструментарію. Залучення широкого кола інформаційних джерел (різної функційності, хронологічної тощо приналежності) демонструє шляхи дослідницького пошуку адекватних механізмів розуміння та тлумачення широкого кола культурних явищ. Екстраполяція ключових ідей М. Пастуро в простір музичної культурології відкриває відчутні перспективи для майбутньої дослідницької творчості.

Семінар: Дослідження Мішеля Пастуро в просторі музичної культурології.

На прикладі однієї з робіт Мішеля Пастуро, присвячених історії кольорів, пропонується розглянути ключові тези методологічного підходу.

Список літератури:

1. Пастуро М. Символическая история европейского средневековья. – СПб., «Александрия», 2012. – 448 с.
2. Пастуро М. Черный. История цвета. - М.: НЛО, 2008.
3. Пастуро М. Синий. История цвета. - М.: НЛО, 2017.
4. Пастуро М. Зеленый. История цвета. - М.: НЛО, 2013.
5. Пастуро М. Красный. История цвета. - М.: Литагент НЛО, 2019.

Тема 4. Теорія фантазії: на межі наукової істини та поетичної вигадки.

Звернення до теорії поетичної фантазії відомого культуролога М. Петровського. Очевидність пошуку балансу поміж творчим та науковим початками у гуманітарних дослідженнях взагалі та в музичній культурології зокрема. Аналіз застосовуваного інструментарію (на прикладі однієї з частин дослідження «Книги нашего детства»). Специфіка історико-культурного та соціально-політичного контексту народження теорії М. Петровського як універсальний приклад необхідності пошуку та розуміння першопочаткових обставин появи тієї чи іншої концепції. Шляхи актуалізації дослідницької цікавості: проблема «банального», «маргінального», «універсального», «штучного» та «неактуального» в гуманітарних науках. Аналіз особливостей синтезу інформаційних джерел різного походження в контексті їх цілісної інтерпретації. «Книги нашего детства» як ефективний сучасний «самовчитель інтелектуальної праці» (А. Лурь'є).

Семінар: Функційні можливості теорії фантазії в контексті актуальних проблем музичної культурології.

Мета семінару – продемонструвати шляхи реалізації універсальної теорії в межах конкретного матеріалу.

Пропонується дискусія на тему: «Механізми народження та життя однієї наукової теорії (на прикладі есеїв дослідження М. Петровського «Книги моего детства»: «Крокодил в Петрограде», «Сказка-митинг, сказка-плакат», «Станный герой с Бассейной улицы», «Что отпирает «Золотой ключик»?», «Правда и иллюзии страны Оз»). Необхідною умовою виступає прочитання оригінальних авторських творів, що інтерпретуються М. Петровським, за для розуміння контексту культурологічного діалогу, створюваного дослідником. Під час обговорення акцентуються засадничі умови формування дослідницького методу як такого, виокремлюються його панівні елементи, а також відпрацьовуються механізми аналізу успішності та креативності пропонованої дослідником концепції.

На завершення дискусії передбачається підсумкове обговорення ймовірних проекцій теорії М. Петровського у царину музичної культурології.

Список літератури:

1. Петровский М. С. Книги нашего детства. – С-П.: Издательство Ивана Лимбаха, 2008. – 424 с.
2. Казки (відповідно до обраного есею) К. Чуковського, В. Маяковського, С. Маршака, О. Толстого та О. Волкова.

Тема 5. Культурологічні концепції Умберто Еко у проекції на музичне мистецтво.

Роботи провідного культуролога Умберто Еко розглядаються у площині актуальних підходів щодо музичного мистецтва.

Семінар: Теорія відкритого твору Умберто Еко як методологічний інструмент культурології.

Пропонується обговорення концепції відкритого твору.

Список літератури:

1. Эко У. Открытое произведение. Режим доступа: http://yanko.lib.ru/books/cultur/eco-otkrutoe_proizvedenie-81.pdf
2. Суханова И. Уроки интертекста от Умберто Эко. Часть 1. Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/uroki-interteksta-ot-umberto-eko-chast-1>

Семінар: Урбаністичні виміри у сучасних культурологічних дослідженнях.

Урбаністика представляє собою одну із новітніх галузей наукового знання, що стоїть на перетині архітектури, соціології, історії, економіки, культурології, географії, естетики, градобудівництва, міського планування та передбачає розуміння цілей та ймовірних стратегій планування міського ландшафту у його різних вимірах.

Планується ознайомитися із наявними підходами щодо культурологічного аспекту розвитку міст. Студенти мають зробити проєкцією концепцій на найбільш відомі з точки зору музичної енергії міста - Венеція, Відень, Париж.

Список літератури:

1. Общий обзор концепций современного города. Режим доступа: https://ecodelo.org/9011-1_1_obshchii_obzor_kontseptsii_sovremennogo_goroda-1_sovremennoe_sostoyanie_problem_ekologizats
2. Брион М. Повседневная жизнь Вены во времена Моцарта и Шуберта. Режим доступа: <https://www.rulit.me/books/povsednevnyaya-zhizn-veny-vo-vremena-mocarta-i-shuberta-read-285829-1.html>
3. Ленотр Ж. Повседневная жизнь Парижа во времена Великой революции. Режим доступа: <https://www.libfox.ru/605805-zhorzh-lenotr-povsednevnyaya-zhizn-parizha-vo-vremena-velikoy-revolutsii.html>
4. Барбье П. Венеция Вивальди. Музыка и праздники эпохи барокко. СПб.: Издательство Ивана Лимбаха, 2009. — 280 с.

МОДУЛЬ II. Понятійно-термінологічний апарат музичної культурології у сучасному науковому розумінні музичних явищ.

Тема 1. Концепція міфологізації музичної історії як провідна проблема сучасного наукового культурологічного дискурсу.

Проблема міфологізації музичної культури, що постає головним чином із панівного для романтичної доби світогляду (творець на верхівці світоглядної ієрархії, міфологізовані біографії, часто створювані по смерті авторів тощо), потребує сьогодні переосмислення. Різні за жанровим походженням «тексти про музику» всебічно відбивають дане твердження. Усвідомлення специфіки процесів міфологізації, механізми їх втілення та засоби функціонування пропонується аналізувати із долученням новітніх проявів гуманітарного знання. Розширюючи типові проблемне коло звиклої для гуманітаристики «музичної історіографії» та запроваджуючи нові сучасні дисципліни, зокрема «рецептивну естетику», «історію дискурсів» дослідники розширюють інструментарій щодо усвідомлення історичних процесів минулого, дозволяючи рельєфно проявити шари ймовірних інтерпретаційних тактик.

Семінар: Міф та історична правда у культурологічних дослідженнях.

На прикладі статті "Біографіка композиторів єкатерининської епохи: співвідношення документів, легенд та міфів" пропонується розглянути підходи щодо пошуку належних способів верифікування наявної інформації.

Список літератури:

1. Раку М. Музыкальная классика в мифотворчестве советской эпохи / Марина Раку. – М.: Новое литературное обозрение, 2014. – 720 С.
2. Лебедева-Емелина А. "Биографика композиторов екатерининской эпохи: соотношение документов, легенд и мифов". Режим доступа: http://imti.sias.ru/upload/iblock/132/imti_2017_17_3_78_lebedeva_emelina.pdf

Семінар: Звукозапис як явище музичної культури: методологія роботи з фондами звукозаписів.

На прикладі дослідження Куркової І. С. пропонується розглянути актуальні підходи щодо роботи із фондами звукозаписів, оскільки вони стійко займають важливе місце у сучасних гуманітарних дослідженнях.

Список літератури:

1. Куркова І. С. Взаємодія композиторського та виконавського стилів у процесі культуротворчої комунікації С. Рахманінова та В. Горовиця: звукозапис як осередок творчого діалогу. Дис. на здобуття ступен канд.мист. К., 2018. Режим доступу: <http://knmau.com.ua/wp-content/uploads/2018/03/20180312-dysertatsiya-kurkova.pdf>

Тема 2. Концепції повсякдення як універсальна проблемна галузь сучасної гуманітаристики: пошук шляхів синтезу.

Відкриття повсякдення як віддзеркалення історико-культурних, соціально-політичних тощо змін в європейському просторі. Специфіка

феномену: існування в різних гуманітарних науках, синкретична онтологія. Коло актуальних проблем та досвід постановки питань. Соціологічна концепція повсякдення А. Шюца в руслі музичної культурології: досвід інтеграції та адаптації. Знайомство з основними поняттями:

1. Поняття **«наявне знання»**, що становить фундамент повсякдення і являє собою своєрідний досвід, який людина отримує від різних кіл свого оточення, та який слугує їй схемою, що з нею постійно співвідносяться власні сприйняття, набуті навички, переживання. Внаслідок цього типове актуалізує індивідуальне, що виокремлюється з кола самоочевидного простору досвіду. Приклади з творчих біографій видатних музикантів.

2. **«Теза взаємності перспектив»**, що її А. Шюц розуміє як методологічну детермінанту при аналізі будь-якого повсякденного явища. «Теза взаємних перспектив» базується на двох **«ідеалізаціях»**. Перша – **«взаємозамінність точок зору»**, яка полягає у можливості людини уявити себе на місці іншого, побачивши при цьому один і той самий об'єкт на тій самій, тобто тотожній, відстані. Через це, в межах умовно «моєї» досяжності будуть знаходитися ті ж самі речі, що й у іншого знаходяться зараз. Таким чином, свідчення сучасників того чи іншого культурного діяча (композитора, зокрема) щодо проявів повсякдення, можуть сприйматися як потенційно йому притаманні. Друга – **«співпадіння систем релевантностей»**, що позначається у можливості інтерпретувати одні й ті ж самі речі подібним чином внаслідок однакових практичних цілей, опускаючи при цьому різницю *«індивідуальних біографічних ситуацій»* та утворюючи певну «ми-групу». З цього випливає, що свідчення сучасників митця дозволяють інтерпретувати мотиви його власної поведінки та світосприйняття.

3. **«Ми-група»**, таким чином – співтовариство, що поділяє спільну систему релевантностей, а отже вдається до подібних засобів комунікації, способів життя, засобів для досягнення цілей, уподобань тощо, утворюючи спільноту із власною ідентичністю. Приналежність до певної «ми-групи» дозволяє певною мірою типізувати творчу біографію митця у тій чи іншій сфері культури.

4. **«Об'єктивне та анонімне знання кожного»** базується на двох **«ідеалізаціях»**, які утворюють *«типізовані конструкти мислення»*, що долають специфіку особистісного досвіду та формують певне універсальне загальне знання про різні за походженням об'єкти. Таким чином, виникає можливість розглядати певні сфери творчої біографії митців як приклад універсального повсякденного знання, що безпосередньо впливає на творчість того чи іншого онкретного художника.

Наближення концепції «повсякдення» до основних принципів напряду історично-поінформованого виконавства, де кожен конкретний документ (або матеріальний факт) розглядається, насамперед, як сума знань, що дозволяє виробити загальні координати, в яких здійснюються подальші рух та пошук.

Шюцівської концепція «того, хто повертається додому» в контексті актуальних ідей відродження культурних цінностей минулих епох.

Дотичність концепції низці ідей М. Пруста, зокрема, ідеям пошуку і здобуття видавалося би втрачених форм повсякдення з пам'яті, де вони неусвідомлено для людини продовжують своє перебування.

Перспективи використання теорії «повсякдення».

Список літератури:

1. Гадецкая А. Н. Бальные танцы как явление культуры романтизма в творческой биографии М. И. Глинки. Диссертация на соискание ученой степени кандидата искусствоведения. – На правах рукописи. – К., 2013. – 238 С.
2. Шюц А. Структура повседневного мышления / А. Шюц // Социологические исследования. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.countries.ru/library/texts/shutz.htm>
3. Шюц А. Трансцендентность природы и общества: Символы. О множествах реальности / А. Шюц// Шюц А. Избранное: мир, светящийся смыслом / [пер. с нем. и англ.: В. Г. Николаев и др.; сост.: Н. М. Смирнова; общ. и науч. ред., послесл. Н. М. Смирновой]. – М.: РОССПЭН, 2004. – С. 499-517.
4. Шюц А. Возвращающийся домой / А. Шюц // Шюц А. Избранное: мир, светящийся смыслом/ [пер. с нем. и англ.: В. Г. Николаев и др.; сост.: Н. М. Смирнова; общ. и науч. ред., послесл. Н. М. Смирновой]. – М.: РОССПЭН, 2004. – С. 550-556.
5. Дуков Е. Бал как социальная практика в России XVIII-XIX вв. / Е. Дуков // Музыка быта в прошлом и настоящем: Сб. статей. – Ростов-на-Дону: РГК им. С. В. Рахманинова, 1996. – С. 142-157.
6. Дуков Е. Апология развлечения / Е. Дуков // Музыкальная академия. – 1993. – №1. – С. 89-92.

Семінар: Концепція «нового» у мистецтві Карла Дальхауза.

К. Дальхауз є ключовою фігурою у західно-європейській музичній науці щодо цілісної розробки таких категорій як "нове" в музиці. Дослідник також протягом життя з різних боків вивчав творчість Р. Вагнера, створивши одну з найбільш переконливих концепцій щодо розуміння синтетичних засад творчості митця. Пропонується ознайомитися із декількома роботами К. Дальхауза.

Список літератури:

Стаття "'Нова музика" як історична категорія ". Режим доступу:<http://www.opentextnn.ru/music/Perception/index.html?id=5550>

Стаття "Чому так складно розуміти Нову музику?" Режим доступу: http://stravinsky.online/kdalkhauz_pochiemu_tak_trudno_ponimat_novuiu_muzyku?fbclid=IwAR37mwT7EFU3kVGUbW5kTl_HYelvjNaBclEqYTCptQWovWRyhZnwfQXDmRQ

Стаття "Торжественне сценічне представлення Ріхарда Вагнера. Революційне свято та релігія мистецтва". режим доступу: http://imti.sias.ru/upload/iblock/0cb/imti_2017_16_111_138_dalhauz.pdf

Тема 3. Проблеми стилю в музичній культурології.

Огляд та характеристика наукових визначень музичного стилю. Стиль як система стійких ознак музичних явищ. Ієрархія стилів в музичній культурі та їх рівні (історичний стиль, стиль напрямку, школи; індивідуальний, національний, композиторський та виконавський стилі тощо). Особливості національних стилів та їх функціонування у музичній культурі. Національний стиль та національна музична школа. Динамічні компоненти стилю як найважливіші фактори розвитку стилів у музичній культурі.

Стиль, жанр та виконавська інтерпретація як категорії культурології та музикознавства: взаємозв'язки та специфіка взаємодії. Інтерпретаційне поле та виконавський стиль. Методика порівняння виконавських інтерпретацій в контексті проблематики жанру та стилю. Шляхи взаємодії виконавського та композиторського стилю.

Понятійний апарат вивчення та аналізу музичних стилів та його використання щодо розвитку музичної культури та музично-історичного процесу. Стильові та позастильові явища. Деякі окремі стильові явища: стилізація, пародія, полістилістика тощо.

Семінар: Засадничі концепції стилю в сучасній музичній культурології.

З метою закріплення ключових концепцій стилю в галузі музичної культурології пропонується виступ із доповідями на наступні теми:

1. Поняття музичного *стилю*: визначення та зміст.
2. Визначення поняття *жанру* у музичному мистецтві.
3. Визначення поняття *національний стиль* в музиці.

Список літератури:

1. Горюхина Н. А. Очерки по вопросам музыкального стиля и формы. - К.: Музична Україна, 1985.
2. Зильберман Ю. А., Тышко С. В., Владимир Горовиц: от Чайковского к Рахманинову. Пять комментариев к малоизвестному письму С. В. Рахманинова В. С. Горовицу // Музыкальная академия. - 2007. - № 2. – С. 125-150.
3. Тишко С. В. Образ Фаворського світла та особливості стилю в «Борисі Годунові» та «Хованщині» М. Мусоргського // Історія музики: нові факти та інтерпретації. Науковий вісник Національної музичної академії України. Вип. 42. К., 2004. С. 106 – 120.

4. Тишко С.В. Стильовий синтез в романтичній опері («Руслан і Людмила М. І. Глінки) // Часопис Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. – 2009. - № 2.

5. Тышко С. В. Национальный стиль русской оперы: аспекты систематизации // Исторические и теоретические проблемы музыкального стиля. - К.: Киевская гос. консерватория, 1993. - С. 3-22.

6. Зенкин К. Фортепианная миниатюра и пути музыкального романтизма. – М., 1997. С. 5 – 35.

7. Медушевский В. В. Музыкальный стиль как семиотический объект // Сов.музыка. - 1979. - №3. - С. 30-36.

8. Михайлов М. К. Стиль в музыке. - Л.: Музыка, 1981.

9. Москаленко В.Г. Аналіз у ракурсі музикознавчої інтерпретації // Часопис Національної музичної академії України ім. П.І.Чайковського : науковий журнал. – 2008.- № 1.– С. 106 –111.

10. Москаленко В.Г. Лекции по музыкальной интерпретации : учеб. Пособие. К. : Клякса, 2013. - 271 с.

11. Назайкинский Е. В. Стиль и жанр в музыке: Учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений / Е. В. Назайкинский.. – М. : Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 2003. – 248 с.

12. Скребков С. Художественные принципы музыкальных стилей. - М.: Музыка, 1973.

Семінар: Стиль, жанр та виконавська інтерпретація в музичній культурології.

Пропонується розглянути наступні теми для дискусій, що передбачають ґрунтовне опрацювання рекомендованої літератури, а також передбачають власний аналіз виконавських інтрпретацій музичних творів в культурологічному аспекті:

1. Виконавська інтерпретація як стильове явище: культурологічний аспект
2. Порівняння інтерпретацій та виконавських стилів на прикладі “Картинок з виставки” М.Мусоргського (інтерпретації С.Ріхтера та В.Горовиця)
3. Порівняння інтерпретацій та виконавських стилів в деяких фрагментах 1-го фортепіанного концерту П.Чайковського у двох виконаннях В.Горовиця (1941 та 1943 рр.). Лист С.Рахманінова В.Горовицю (Нью-Йорк, 1928 р.).

Список літератури:

1. Гуменюк Т.К., Тишко С. В. Музична культурологія в координатах гуманітарного мислення (до 20-річчя кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П.І.Чайковського) // Часопис Національної музичної академії ім. П. І. Чайковського. Науковий журнал. – № 1 (38). – К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2018. – С. 129 – 140.

2. Зильберман Ю., Тышко С. Владимир Горовиц: от Чайковского к Рахманинову. Пять комментариев к малоизвестному письму С.В. Рахманинова В.С. Горовицу // Музыкальная академия. - 2007. - № 2. – С. 125 – 150.
3. Самойленко О. І. Феномен історичного знання та сучасна гуманітарна культура // SINTAGMA MUSICUM. – Збірка наукових статей та спогадів на пошану. Стефанії Павлишин. – Львів : «Сполом», 2010. – С. 13–20.
4. Самойленко О. І. Теорія музикознавчої інтерпретації як напрям сучасної герменевтики // Часопис Національної музичної академії ім. П. І. Чайковського. Науковий журнал. – № 2. – К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2011. – С. 3–11.

Тема 4. Контекстні зв'язки у музично-історичному процесі. Дослідження творчих біографій як складова частина музичної культурології.

Класифікація, систематизація та методологічні принципи побудови контекстних зв'язків: найрозповсюдженіші помилки та вірні шляхи. «Псевдоконтекст» та фальшивий контекст: засоби запобігання.

Типи та різновиди історико-культурних контекстів в музично-історичних дослідженнях:

- ◆ Загальноісторичний
- ◆ Культурний
- ◆ Особистісний
- ◆ Музичний

Необхідність комплексного використання різних типів контекстів.

Методологія та методика біографічних досліджень в історичному музикознавстві. Багаторівнева класифікація фактів творчої біографії. Систематизація наукових джерел біографічних досліджень. Параметри достовірності біографічного факту. Біографія та творча біографія: спільне та розбіжності.

Засоби та можливості інтерпретації фактологічного матеріалу. Взаємодія біографічного тексту з історичними джерелами на різних рівнях: географічному, музично-культурологічному, персональному, побутовому тощо. Жанр наукового коментаря біографічних (мемуарних та епістолярних) текстів та його подальші наукові перспективи в культурології.

Семінар: Особливості застосування методу культурологічного коментаря.

Для закріплення пропонується розглянути наступні теми для дискусій, що передбачають ґрунтовне опрацювання рекомендованої літератури, а

також передбачають власний аналіз наукових текстів, що ґрунтуються на подібному методі:

1. Жанр культурологічного коментаря у науковій діяльності Ю. Лотмана.
2. Джерелознавство як складова частина музично-культурологічних досліджень.
3. Періодичні видання у вивченні творчої біографії митця.

Список літератури:

1. Савицька Н. В. Хронос композиторської життєтворчості: монографія / Н. В. Савицька. – Львів : Сполом, 2008. — 320 с.
2. Тишко С. В. До проблеми комунікаційних технологій в музичній культурі: PR доби романтизму – перші кроки // Київське музикознавство. Вип. 25: Культурологія та мистецтвознавство. - К., 2007. - С. 24 – 34.
3. Тишко С. В. Стильовий синтез в романтичній опері («Руслан і Людмила М.І.Глінки») // Часопис Національної музичної академії України ім. П.І. Чайковського. – 2009. - № 2.
4. Тишко С. В. Засоби транспортної комунікації: рефлексії музичної культури. (Про деякі аспекти дослідження творчих біографій музикантів) // Київське музикознавство. Вип. 30. - К., 2009. С. 72 - 80.
5. Тишко С. В. М.І.Глінка в Іспанії: севільський досвід сприйняття мистецтва фламенко // Часопис Національної музичної академії України ім. П.І. Чайковського. – 2012. - № 1(14)– С. 122 – 135.
6. Тишко С. В. «Музика повинна йти від серця і бути звернена до серця» // Киевский сезон Сергея Рахманинова. К 140-летию со дня рождения. К., 2013. – С. 10 – 19.
7. Тишко С. В. Подорож Михайла Глінки на Кавказ: українські ремінісценції (про один напис олівцем на полях рукопису) // Часопис Національної музичної академії України ім. П.І. Чайковського. – 2015. - № 4(25) – С. 48.
8. Тышко С. В. Странствия Глинки. Комментарий к «Запискам». Ч. 1. Украина. К., 2000; переиздание: К., 2005 (у співавторстві з Мамаєвим С. Г.).
9. Тышко С. В. Странствия Глинки. Комментарий к «Запискам». Ч. II. Глинка в Германии, или Апология романтического сознания. - К., 2002 (у співавторстві з Мамаєвим С. Г.).
10. Тышко С. В. Странствия Глинки. Комментарий к «Запискам». Ч. III. Путешествие на Пиренеи или Испанские арабески. - К., 2011 (у співавторстві з Куколь Г. В.).
11. Тышко С. В. «В меру, а не чрез меру». (Некоторые проблемы XXI века в жизни М.И.Глинки) // Музыкальная академия. – 2006. – №1. – С. 159 – 165.
12. Зильберман Ю.А., Тышко С. В., Владимир Горовиц: от Чайковского к Рахманинову. Пять комментариев к малоизвестному письму С. В. Рахманинова В. С. Горовицу // Музыкальная академия. - 2007. - № 2. – С. 125-150.
13. Блок М. Апология истории или ремесло историка. М., 1986.

14. Лотман Ю. М. Роман Пушкина «Евгений Онегин». Комментарий. Л., 1983.
15. Хейзинга Йохан. Homo ludens. М., 1992.

Тема 5. Дослідження творчих біографій як складова частина музичної культурології.

Підхід до вивчення творчої біографії з огляду на цілісність досягнення життя та творчості композитора. На прикладі робіт С. Тишка (у співавторстві), присвячених творчій біографії М. Глінки.

Список літератури:

1. Тишко С. В. Подорож Михайла Глінки на Кавказ: українські ремінісценції (про один напис олівцем на полях рукопису) // Часопис Національної музичної академії України ім. П.І. Чайковського. – 2015. - № 4(25) – С. 48.
2. Тышко С. В. Странствия Глинки. Комментарий к «Запискам». Ч. 1. Украина. К., 2000; переиздание: К., 2005 (у співавторстві з Мамаєвим С. Г.).
3. Тышко С. В. Странствия Глинки. Комментарий к «Запискам». Ч. II. Глинка в Германии, или Апология романтического сознания. - К., 2002 (у співавторстві з Мамаєвим С. Г.).
4. Тышко С. В. Странствия Глинки. Комментарий к «Запискам». Ч. III. Путешествие на Пиренеи или Испанские арабески. - К., 2011 (у співавторстві з Куколь Г. В.).
5. Тышко С. В. «В меру, а не чрез меру». (Некоторые проблемы XXI века в жизни М.И.Глинки) // Музыкальная академия. – 2006. – №1. – С. 159 – 165.

Семінар: Методи аналізу музичної складової у кінематографі.

На прикладі робіт К. Ричкова та М. Шьона пропонується ознайомитись із ключовими методами щодо аналізу аудіальної складової в кінематографі.

Список літератури:

1. Рычков К. Музыка в современном коммерческом кинематографе США: проблемы истории и теории. Дис. на соискание ученой степени канд.ис-ния. М., 2013.
2. Michel Chion. Audio-vision: sound on screen. Режим доступу: https://monoskop.org/images/6/6d/Chion_Michel_Audio-Vision.pdf

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№№	Назва теми	Кількість годин
1.	Музична культурологія як інтегративна наукова дисципліна.	2
2.	Дослідження Мішеля Пастуро в просторі музичної культурології	2
3.	Функційні можливості теорії фантазії в контексті актуальних проблем музичної культурології.	2
4.	Теорія відкритого твору Умберто Еко як методологічний інструмент культурології.	4
5.	Урбаністичні виміри у сучасних культурологічних дослідженнях	4
6.	Міф та історична правда у культурологічних дослідженнях.	2
7.	Звукозапис як явище музичної культури: методологія роботи з фондами звукозаписів.	4
8.	Концепція «нового» у мистецтві Карла Дальхауза.	4
9.	Засадничі концепції стилю в сучасній музичній культурології.	2
10.	Стиль, жанр та виконавська інтерпретація в музичній культурології.	2
11.	Особливості застосування методу культурологічного коментаря.	2
12.	Методи аналізу музичної складової у кінематографі.	2
Всього		32+ 2МКР

Завдання для модульного контролю наприкінці курсу :

- Окреслити основні особливості формування методологічного інструментарію музичної культурології.

2. Основні методологічні засади концепції «символічної історії» М. Пастуро. Означити ймовірні проєкції у площину досліджень з музичної культурології.
3. Надати визначення поняттю «музичний стиль».
4. Охарактеризувати ймовірні підходи при зверненні до проблеми міфологізації музичної історії.
5. Окреслити функційні можливості методу культурологічного коментаря.
6. Типи та різновиди історико-культурних контекстів в музично-історичних дослідженнях.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Сучасна педагогіка приділяє особливе значення проблемам розвитку самостійності творчого мислення студентів. Актуальність цієї проблеми пов'язана із задачами інтенсифікації навчання, посиленням його розвиваючого ефекту. Різні аспекти цієї проблеми розробляються сучасними спеціалістами як у галузях науки, так і в галузях мистецтва. Теми, що стимулюють творчу ініціативу й самостійність студентів, набувають значення першості та прискіпливо розглядаються фахівцями.

Самостійна робота студентів спрямована на досягнення наступних цілей:

- засвоєння знань про закономірності розвитку культурно-історичних епох, стилів і напрямків, національних шкіл у культурі;
- використання набутих навичок та вмінь у подальшій професійній діяльності, формуванні власної культури.

Взагалі поняття «самостійна робота студента» за своєю структурою та внутрішньою сутністю не є однозначним. Самостійність виявляється на різних рівнях та синтезує: вміння студента орієнтуватися у незнайомому матеріалі; готовність шукати ефективні шляхи в роботі.

Основні педагогічні принципи, що допомагають у досягненні максимального ефекту в навчанні та самостійній роботі студентів:

1. Збільшення матеріалу, що використовується у практиці навчання, розширення кругозору за допомогою опанування широкого кола історико-культурних явищ. Кількість засвоєного та асимільованого студентом матеріалу з часом трансформується в художньо-інтелектуальну діяльність.

2. Другий принцип вимагає відходу від пасивно-репродуктивних (уподібнювальних) засобів діяльності, що інколи має місце у студентському середовищі. Мова йде про надання можливості певної свободи та незалежності студенту, які були б ідентичні рівню його інтелекту, загальних та спеціальних здібностей. Свобода в самостійних творчих пошуках – це мета педагогіки, конкретне завдання для викладача.

3. Третій принцип – залучення до навчального процесу сучасних інформаційних технологій, а саме аудіо- та відео-матеріалів. Це один з оптимальних засобів швидкого та різнобічного поповнення багажу знань

студента-музиканта, розширення його художньо-інтелектуальних горизонтів, розширення професійної ерудиції. Крім того, потрібно назвати обов'язкове відвідування студентами виконавських концертів, оперних та театральних вистав, художніх виставок та інших культурних заходів.

Термін навчання (семестр): 1, 2 семестри

Форми контролю: семінари, залік, іспит.

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1.	Тема 1. Значення методології у сучасному гуманітарному дискурсі	18
2.	Тема 2. Дослідження Пастуро як новий методологічний підхід щодо медієвістичної культури	14
3.	Тема 3. Культурологічні концепції М. Петровського	14
	Тема 4. Культурологічний вимір творчості У. Еко	12
	Тема 5. Урбаністика як перспективна галузь досліджень музичної культурології	6
6.	Тема 6. Пост-правда як категорія культурологічних досліджень	12
7.	Тема 7. Принципи роботи із фондами фоно, кіно та ін.	8
8.	Тема 8. Повсякдення як галузь феноменології	6
	Тема 9. Роботи К. Дальхауза	8
	Тема 10. Розуміння стилю в сучасній культурології	18
11.	Тема 11. Особливості методологічного інструментарію методу наукового коментаря	18
12.	Тема 12. Специфіка роботи при аналізі аудіальної складової кінокартини	8
	Всього	142

Критерії оцінки результатів самостійної роботи студентів

У процесі проведення контрольних заходів викладач оцінює:

- рівень засвоєння студентом навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- вміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань;
- обґрунтованість та логічність викладення самостійно вивченого матеріалу;
- повноту розкриття теми дослідження;
- оформлення матеріалів згідно з висунутими вимогами.

Результати самостійної роботи студентів оцінюються екзаменатором відповідної дисципліни або комісією.

Результати оцінювання самостійної роботи студента проявляються у проведенні контрольних заходів з конкретної дисципліни.

Кількість модулів та змістових модулів	Кількість годин, відведених на:	
	Аудиторні заняття	Індивідуальна робота та самостійна робота студентів
Модуль 1.	28	64
Модуль 2.	40	78
Разом за 1, 2 семестри	68	142

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Загальна організація оволодіння модульною програмою та оцінювання навчальної діяльності магістрів

Діяльність викладача	Діяльність студента	Кількість балів	Термін
• Лекції; • Консультації до курсу чи окремих тем; • Проведення семінарських занять; • Підготовка навчально-методичних матеріалів; • Проведення тематичних та модульних форм контролю, перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу; • Підсумковий контроль (іспит).	• Відвідування лекційних та семінарських занять; • Участь у семінарських заняттях (вивчення теоретичного матеріалу теми; виконання вправ, добір дидактичного матеріалу, обговорення проблемних питань, тестування, написання самостійної роботи тощо); • Самостійна робота магістра (вивчення окремих тем або питань, що винесені на самостійне опрацювання, підготовка до семінарських занять тощо); • Написання модульної контрольної роботи. • Підсумковий контроль.	0-100	Відповідно до розкладу занять та терміну, встановленого викладачем
Загальна кількість балів (максимальна) – 100 Підсумковий контроль - екзамен			

Загальний підсумковий контроль полягає у підведенні підсумків виконання усіх практичних завдань, що виконувалися протягом семестру, усуненням прогалин у засвоєнні окремих питань курсу та вирішенням питання про готовність кожного магістра до іспиту.

Підсумкове семестрове оцінювання результатів навчальної діяльності магістрів проводиться на екзамені за чотирибальною шкалою у вигляді оцінок «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

КРИТЕРІЇ ТА НОРМИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінка «**відмінно**»: студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний самостійно мислити, може визначати тенденції та протиріччя культурних процесів, робить аргументовані висновки, вирішує творчі завдання.

Оцінка «**добре**»: студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, володіє фактами історичного та культурного процесів, здатний встановити причинно-наслідкові зв'язки між ними, уміє наводити власні приклади на підтвердження власних думок.

Оцінка «**задовільно**»: студент розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками окреслити головні етапи історичного процесу, має стійкі навички роботи з підручником, може наводити приклади, знає основні дати, орієнтується у хронології.

Оцінка «**незадовільно**»: студент не розуміє основного навчального матеріалу, не здатний відтворити головні етапи історичного та культурного процесів, не володіє датами, не орієнтується у елементарних культурних та естетичних поняттях.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методи навчання:

1. Вербальний:

- пасивний (лекційний, теоретичний, герменевтичний);
- активний (бесіда);
- інтерактивний (діалог, полілог).

2. Практичний:

- пошукова практика;
- аналітична практика;
- дослідницька практика.

3. Наочний:

- ілюстрації;
- демонстрація.

Методичне забезпечення

1. Навчальна програма з даної дисципліни.
2. Підручники, посібники, монографії, наукові статті, дис. дослідження та матеріали інтернет – ресурсів (див. рекомендовану літературу) та партитури творів.

Список рекомендованої літератури:

1. Арнонкур Н. Мои современники. Бах, Моцарт, Монтеверди / Н. Арнонкур. – М. : Издательский дом «Классика – XXI», 2005. – 280 с.
2. Блок М. Апология истории или ремесло историка. М., 1986.
3. Гадецкая А. Н. Бальные танцы как явление культуры романтизма в творческой биографии М. И. Глинки. Диссертация на соискание ученой степени кандидата искусствоведения. – На правах рукописи. – К., 2013. – 238 С.
4. Гадецкая А. Н. Глинка танцюющий / А. Н. Гадецкая // Київське музикознавство : 36. ст. / Київський інститут музики ім. Р. М. Глієра, НМАУ ім. П. І. Чайковського. – К., 2009. – Вип.30. – С. 91-100.
5. Гадецкая А. Н. Бытовая танцевальная культура: проблемы анализа / А. Н. Гадецкая // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського [упоряд. Н. О. Герасимова-Персидська]. – К., 2009. – Вип. 88: Старовинна музика – сучасний погляд - Ч. I. – С. 145-154.
6. Гадецька А. М. Танець у творчій біографії М. І. Глінки / А. М. Гадецька // Часопис НМАУ ім. П. І. Чайковського: Науковий журнал. – 2010. – №3 (8). – С. 180-186.
7. Гадецкая А. Н. Отражение балльной культуры первой половины XIX века в танцевальных миниатюрах М. И. Глинки / А. Н. Гадецкая // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. – К., 2011. – Вип. 102. Старовинна музика – сучасний погляд. - Кн.5. – С. 256-270.
8. Гадецька Г. М. Михайло Глінка. Біографія у повсякденності: антураж чи справжність? / Г. М. Гадецька // Часопис НМАУ ім. П. І. Чайковського: Науковий журнал. – 2012. – №4 (17) 2012. – С. 113-123.
9. Горюхина Н. А. Очерки по вопросам музыкального стиля и формы. - К.: Музична Україна, 1985.
10. Гуляницкая Н. С. Русское «гармоническое пение» (XIX век). – М., 1995.
11. Гуменюк Т. К. Проблематика Modernitu – Postmodernitu як естетико-філософська рамка сучасного культурного мислення / Т. К. Гуменюк // Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – К.: ДАКККиМ, 2001. - № 4. - с. 30-41.
12. Гуменюк Т. К. Ситуація постмодернізму в філософії (Естетичний аспект) / Т. К. Гуменюк // Актуальні проблеми історії, теорії та практики

художньої культури: Зб. наук. праць: У 2-х частинах. Частина I. – К., 1998.- с. 4-15.

13. Гумилев Л. М. «Арабески» истории. / Л. М. Гумилев – М.: Танаис. – (Фонд «Мир Гумилева». Сер.2), Кн. 1: Русский взгляд. – 1994.

14. Гуревич А. Индивид и социум на средневековом Западе / Серия «Становление Европы» / СПб.: «Александрия», 2009. – С. 19-55.

15. Дуков Е. Бал как социальная практика в России XVIII-XIX вв. / Е. Дуков // Музыка быта в прошлом и настоящем: Сб. статей. – Ростов-на-Дону : РГК им. С. В. Рахманинова, 1996. – С. 142-157.

16. Дуков Е. Апология развлечения / Е. Дуков // Музыкальная академия. – 1993. – №1. – С. 89-92.

17. Дуков Е. К проблеме изучения социально-регулятивной функции музыки / Е. Дуков // Методологические проблемы музыкознания: Сб. статей. – М. : Музыка, 1987. – С. 96-122.

18. Дуков Е. Концерт в истории западноевропейской культуры / Е. В. Дуков. - М. : Классика-XXI, 2003 – 256 с.

19. Зенкин К. Фортепианная миниатюра и пути музыкального романтизма. – М.,1997. С. 5 – 35.

20. Зинькевич Е. *Mundus musicae*. Тексты и контексты. Избранные статьи / Е. С. Зинькевич. - К. : ТОВ «Задруга», 2007. – 616 с.

21. История европейского искусствознания: от античности до конца XVIII в. / Отв. ред. Б. Р. Виппер, Т. Н. Ливанова. – М., 1963.

22. История европейского искусствознания: первая половина XIX в. – начало XX в. / Отв.ред. Б. Р. Виппер, Т. Н. Ливанова. Кн. 1,2 – М., 1969.

23. Копнин П. Особенности современного научного знания // Анализ научного знания. – М., 1970. – Вып. 2. – с. 4-18.

24. Купец Л. Феномен Глинки как педагогическая проблема (библиографические маргиналии) / Л. А. Купец // М. И. Глинка. К 200-летию со дня рождения. Материалы научных конференций: в 2-х тт. / Московская государственная консерватория им. П. И. Чайковского, С.-Петербургская государственная консерватория им. Н. А. Римского-Корсакова. – М., 2006. – Том I. - С. 393-398.

25. Купец Л. Композиторы «второго ряда» как образовательный парадокс: проблема атрибуции, критериев оценки и слушательского восприятия/ Л. А. Купец // Композиторы «второго ряда» в историко-культурном процессе: Сб. статей / [ред. сост. А. М. Цукер] – М. : Композитор, 2010. – С. 19-34.

26. Лаврентьева Е. Повседневная жизнь дворянства пушкинской поры. Этикет / Е. В. Лаврентьева. – М. : Молодая гвардия, 2005. – 669 с.

27. Левчук Л. Т. Західноєвропейська естетика XX століття: Навч. Посібник. / Л. Т. Левчук – К.: Либідь, 1997. – 224 с.

28. Ле Гофф Ж. Рождение Европы / Серия «Становление Европы» / СПб.: «Александрия», 2008. – С. 11-30.

29. Ле Гофф Ж. Цивилизация средневекового Запада /Ж. Ле Гофф. – М. : Изд. группа «Прогресс», «Прогресс-Академия», 1992. – 376 с.

30. Лосев А. Ф. Очерки античного символизма и мифологии. – М., 1993.

31. Лотман Ю. М. О семиотическом механизме культуры // Избр. ст. – Таллинн, 1993. – Т. 3.
32. Лотман Ю. М. Беседы о русской культуре. – М., 1994.
33. Лотман Ю. М. Роман Пушкина «Евгений Онегин». Комментарий. Л., 1983.
34. Лотман Ю. М. Литературная биография в историко-культурном контексте (К типологическому соотношению текста и личности автора) / Ю. М. Лотман // Лотман Ю. М. О русской литературе. Статьи и исследования: история русской прозы, теория литературы. – СПб. : Искусство – СПб, 2005. – С. 804-816.
35. Лотман Ю. М. Массовая литература как историко-культурная проблема / Ю. М. Лотман // Лотман Ю. М. О русской литературе. Статьи и исследования: история русской прозы, теория литературы. – СПб. : Искусство – СПб, 2005. – С. 817-826.
36. Лотман Ю. М. Чему учатся люди. Статьи и заметки / Ю. М. Лотман / [предисл. Пеэтер Тороп, сост. Сильвии Салупере, Пеэтер Тороп]. - М. : Центр книги ВГБИЛ им. М. И. Рудомино, 2009. – 416 с.
37. Маритен Ж. Творческая интуиция в искусстве и поэзии - М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), Книга света, 2004.
38. Маркус С. А. История музыкальной эстетики. Т. 1. – М., Музгиз, 1959.
39. Маркус С. А. История музыкальной эстетики. Т. 2 – М.: «Музыка», 1968.
40. Медушевский В. В. Музыкальный стиль как семиотический объект // Сов.музыка. - 1979. - №3. - С. 30-36.
41. Михайлов М. К. Стиль в музыке. - Л.: Музыка, 1981.
42. Назайкинский Е. Искусство и наука в деятельности музыковеда // Музыкальное искусство и наука. – М., 1973. – Вып. 2. – с. 3-16.
43. Назайкинский Е. В. Стиль и жанр в музыке: Учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений / Е. В. Назайкинский.. – М. : Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 2003. – 248 с.
44. Ортега-и-Гассет Х. Дегуманизация искусства / Х. Ортега-и-Гассет [пер. с исп. С. Л. Воробьев] // Восстание масс: Сб. – М.: ООО «Изд-во АСТ», 2003. – с. 213-268.
45. Пастуро М. Символическая история европейского средневековья. – СПб., «Александрия», 2012. – 448 с.
46. Петров М. К. Язык, знак, культура. - М., 1991.
47. Петровская И. Источниковедение истории русской музыкальной культуры XVIII - начала XX века. М., 1989.
48. Петровский М.. Книжки нашего детства. – С-П.: Издательство Ивана Лимбаха, 2008. – 424 с.
49. Пивоев В. М. Методология и методика научного исследования: учебное пособие. Изд. 2-е, перераб. и доп. — Петрозаводск: Изд-во ПетрГУ, 2006. (<http://petrsu.karelia.ru/Chairs/Culture/metNIR.html>)
50. Потебня А. А. Слово и миф. – М., 1992.

51. Рыжкова Н. Произведения Глинки в зеркале бытовой музыки XIX века / Наталья Рыжкова // Музыкальная академия. – 2004. – №3. – С. 178-183.
52. Рузавин Г. Методология научного исследования. – М.: Юнити, 1999.
53. Савицька Н. В. Хронос композиторської життєтворчості: монографія / Н. В. Савицька. – Львів : Сполом, 2008. — 320 с.
54. Самойленко А. И. Музыковедение и методология гуманитарного знания. Проблема диалога / А. И. Самойленко / [редактор Н. Г. Александрова]. - Одесса : Астропринт, 2002. – 244 с.
55. Самойленко А. И. Психологические предпосылки культурологического анализа: размышление о методе // Київське музикознавство. Культурологія та мистецтвознавство. Збірка статей. Вип. 15 / – К.: Київське державне вище музичне училище ім. Р. М. Глієра, 2004. – С. 3-15.
56. Скребков С. Художественные принципы музыкальных стилей. - М.: Музыка, 1973.
57. Тышко С. В. Проблема национального стиля в русской опере. Глинка. Мусоргский. Римский-Корсаков. К., 1993.
58. Тышко С. В. Странствия Глинки. Комментарий к «Запискам». Ч. 1. Украина. К., 2000; переиздание: К., 2005 (у співавторстві з Мамаєвим С. Г.).
59. Тышко С. В. Странствия Глинки. Комментарий к «Запискам». Ч. II. Глинка в Германии, или Апология романтического сознания. - К., 2002 (у співавторстві з Мамаєвим С. Г.).
60. Тышко С. В. Странствия Глинки. Комментарий к «Запискам». Ч. III. Путешествие на Пиренеи или Испанские арабески. - К., 2011 (у співавторстві з Куколь Г. В.).
61. Тышко С. В. Национальный стиль русской оперы: аспекты систематизации // Исторические и теоретические проблемы музыкального стиля. - К.: Киевская гос. консерватория, 1993. - С. 3-22.
62. Тышко С. В. «В меру, а не чрез меру». (Некоторые проблемы XXI века в жизни М.И.Глинки) // Музыкальная академия. – 2006. – №1. – С. 159 – 165.
63. Тышко С. В., Зильберман Ю.А. Владимир Горовиц: от Чайковского к Рахманинову. (Пять комментариев к малоизвестному письму С. В. Рахманинова В.С. Горовицу) // Київське музикознавство. Вип. 21. К., 2007. С. 135 – 204 (в соавторстве с Зильберманом Ю. А.).
64. Тышко С. В. Засоби транспортної комунікації: рефлексії музичної культури. (Про деякі аспекти дослідження творчих біографій музикантів) // Київське музикознавство. Вип. 30. - К., 2009. С. 72 - 80.
65. Тышко С. В. Проблемы изучения творческой биографии в современном музиковедении // Науковий вісник Національної музичної академії України. Вип. 80. – К., 2009. С. 207 – 221.
66. Тышко С. В. «Музыка повинна йти від серця і бути звернена до серця» // Киевский сезон Сергея Рахманинова. К 140-летию со дня рождения. К., 2013. – С. 10 – 19.
67. Философия культуры. Становление и развитие – СПб., 1998.

68. Философия и методология науки. Под ред. В. Н. Купцова. М.: Аспект-Пресс, 1996.
69. Хейзинга Й. Осень средневековья. – М., 1988.
70. Хейзинга Й. Homo ludens (Человек играющий) / Й. Хейзинга [пер. с нид. Д. Сильвестрова] – СПб.: Издательский Дом «Азбука-классика», 2007.
71. Цукер А. В тени классиков: к проблеме целостности музыкально-исторического процесса современного отечественного музыкознания (заметки редакторов) / А. М. Цукер // Композиторы «второго ряда» в историко-культурном процессе: Сб. статей / [ред. сост. А. М. Цукер] – М. : Композитор, 2010. – С. 5-18.
72. Шестаков В. П. История музыкальной эстетики от Античности до XVIII века. – М., 2010.
73. Шнитке А. «Картинки с выставки» М.П.Мусоргского. (Опыт анализа). // Вопросы музыкознания. Ежегодник. - М., 1954. - Вып.1. - с. 327-357.
74. Шюц А. Структура повседневного мышления / А. Шюц // Социологические исследования. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.countries.ru/library/texts/shutz.htm>
75. Шюц А. Трансцендентность природы и общества: Символы. О множествах реальности / А. Шюц// Шюц А. Избранное: мир, светящийся смыслом / [пер. с нем. и англ.: В. Г. Николаев и др.; сост.: Н. М. Смирнова; общ. и науч. ред., послесл. Н. М. Смирновой]. – М. : РОССПЭН, 2004. – С. 499-517.
76. Шюц А. Возвращающийся домой / А. Шюц // Шюц А. Избранное: мир, светящийся смыслом/ [пер. с нем. и англ.: В. Г. Николаев и др.; сост.: Н. М. Смирнова; общ. и науч. ред., послесл. Н. М. Смирновой]. – М. : РОССПЭН, 2004. – С. 550-556.
77. Яворский Б. Заметки о творческом мышлении русских композиторов // Избр.труды. - Т.2, ч. 1. - М., 1987.